

УДК 374(455)

Роман Романович РОМАНІВ,

курсант факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Анна ШУЯНОВА,

студентка Університету Яна Євангеліста Пуркіне (м. Усті-над-Лабем, Чехія);

Володимир Валентинович ЧУМАК,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Станом на сьогоднішній день протидія корупції у країнах, що розвиваються займає ключове місце. Корупція завдає серйозної шкоди економічному розвитку, а також розвитку апарату влади, який в кінцевому результаті призводить до незворотних змін, подолати які можливо лише з використанням кардинальних санкцій.

Визначення корупції зазначено у ЗУ «Про засади запобігання і протидії корупції». Корупція – це використання особою, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей [1].

З цього визначення ми бачимо, що корупція це не лише речі матеріального світу, але й обіцянки та пропозиції, навіть у кримінальному законодавстві термін «хабар» було змінено на «неправомірну вигоду», яке є більш ширшим.

Наша держава стрімко прямує до подолання корупції це видно за статистикою неурядової міжнародної організації по боротьбі з корупцією Transparency International, згідно цієї статистики за 2020 рік наша держава знаходиться на 117 місці з 180, із 33 балами з 100. Для порівняння у 2014 році Україна знаходилась на 142 місці, із 26 балами [2]. Тобто, ми спостерігаємо позитивну динаміку по боротьбі із корупцією. Наступним важливим аспектом по боротьбі з корупцією є створення низки антикорупційних органів, а саме: Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), Вищого антикорупційного суду (ВАКС), Національне агентство з питань запобігання корупції (НАБУ) [3].

Проаналізуємо діяльність одного з цих нових органів, а саме Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК). Цей орган

створений 18 березня 2015 року для реалізації державної антикорупційної політики. Створення цього органу передбачалось ЗУ «Про запобігання корупції» прийнятим у 2014 році, і була однією з вимог Європейського Союзу для безвізового режиму з Україною. Національне агентство з питань запобігання корупції має превентивну функцію, зокрема щодо перевірки декларацій державних службовців і стилю їх життя, розкриття будь-якої інформації з приводу фактів корупції чи зловживання посадою [4].

Проаналізувавши звіт Голови Національного агентства з питань запобігання корупції Олександра Новікова за 2020 рік. У звіті перераховані основні досягнення НАЗК. Зупинимось на ключових аспектах, отже за 2020 рік: 1) правоохоронцям було передано матеріали про незадеклароване майно на майже 900 млн. гривень, 2) розпочато перевірку декларацій високопосадовців за новим порядком (він полягає у тому що у першу чергу перевірятимуть декларації Президентів України, Прем'єр-міністрів та міністрів, перевірятимуть ретельніше та за появи нової інформації НАЗК проводитиме повну перевірку декларації повторно), 3) проведено першу антикорупційну експертизу [5] (визначення наявності чи відсутності корупційних чинників, якими є сукупність норм, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, та наданні рекомендацій стосовно їх усунення [6]), 4) Розпочато моніторинг способу життя посадовців, створено та запущено Реєстр звітів політичних партій POLITDATA, 5) Верховна Рада ухвалила в першому читанні розроблений НАЗК проєкт Антикорупційної стратегії на 2021–2025 рр., тощо [5].

Тобто ми бачимо ефективність роботи цього органу це пояснюється не тільки тим, що його діяльність оцінюють в Україні, але й переймають досвід закордоном наприклад Узбецькі антикорупціонери високо оцінюють позитивний досвід України та зацікавлені в співпраці й обміні знаннями, зокрема щодо захисту викривачів, порядку розгляду повідомлень про корупцію, моніторингу реалізації антикорупційної стратегії. Під час онлайн зустрічі 13 квітня 2021 року керівники Агентства з протидії корупції Республіки Узбекистан, Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції обговорили напрямки майбутньої співпраці і домовилися про підписання тристороннього меморандуму. Також Акмал Бурханов Директор Агентства з протидії корупції Республіки Узбекистан поділився розробкою електронної платформи «E-Anticor.uz», що дозволить проводити моніторинг і оцінку ефективності діяльності органів державної влади та управління в сфері протидії корупції, а також спеціального мобільного програмного забезпечення, що дозволить інформувати Агентство про факти корупції [7].

Отже, ми можемо зробити висновок, що вектор розвитку антикорупційних органів в нашій державі зростає і постійно вдосконалюється, про це свідчать показники індексу корупції міжнародної організації Transparency International. Причиною цього є створення низки

антикорупційних органів в Україні, сьогодні ми проаналізували діяльність одного із таких органів, а саме НАЗК, і бачимо не лише позитивні результати роботи за 5 років функціонування цього органу, але й стратегію розвитку НАЗК на ближчі роки.

Список бібліографічних посилань

1. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 7 квітня 2011 року № 3206-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3206-17#Text> (дата звернення 18.11.2021).

2. Індекс сприйняття корупції-2020 // Transparency International Ukraine URL: <http://cpi.ti-ukraine.org/#/> (дата звернення 13.11.2021).

3. Антикорупційна інфраструктура // Transparency International Ukraine. URL: <https://ti-ukraine.org/project/antykoryuptsiina-infrastruktura/> (дата звернення 18.11.2021).

4. 8 фактів, які треба знати про НАЗК // Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/8-faktiv-yaki-treba-znaty-pro-nazk/> (дата звернення 16.11.2021).

5. Звіт Голови НАЗК Олександра Новікова за 2020 рік // Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/NAZK-Zvit-za-2020-rik-15.04.2021-1-1.pdf> (дата звернення 14.11.2021).

6. Порядок проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів // Урядовий портал // Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/243108720> (дата звернення 13.11.2021).

7. Досвід НАБУ та НАЗК з протидії корупції перейматимуть узбецькі колеги // Національне антикорупційне бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/novyny/dosvid-nabu-ta-nazk-z-protidyiyi-korupciyi-pereymatymut-uzbecki-kolegy> (дата звернення 18.11.2021).

Одержано 19.11.2021